

Lausunto

21.07.2022

MV/115/05.01.02/2022 1 (2)

Wilhelm Helander, Juha Leiviskä, arkkitehdit SAFA avoin yhtiö
Ratakatu 1 B A 12
00120 HELSINKI

Viite Lausuntopyyntö 9.6.2022

Asia **HELSINKI, Helsingin vanhan kirkon sisätilan muutokset**

Arkkitehtitoimisto Wilhelm Helander, Juha Leiviskä, arkkitehdit SAFA avoin yhtiö on pyytänyt Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistötoimiston valtuuttamana Museovirastolta lausuntoa Helsingin Vanhan kirkon sisätilan muutoksia koskevasta suunnitelmasta. Lausuntoa varten Museovirastolle on toimitettu arkkitehtitoimiston laatimat kirkkosalin muutoksia koskeva pohjapiirrosluonnos (päivätty 10.5.2022/korj. 2.6.2022), suppea sisätilojen historiaselvitys (päivätty 10.5.2022) sekä muistio, jossa hanke kuvataan pääpiirteissään (päivätty 2.6.2022). Tiloja katselmoitiin seurakuntayhtymän, arkkitehtitoimiston ja Museoviraston edustajien tapaamisen yhteydessä 24.3.2022.

Helsingin vanha kirkko valmistui vuonna 1826 arkkitehti C.L. Engelin piirustusten mukaan. Puurakenteinen pitkäkirkko leveine eteishuoneineen on merkittävä monumentti ja suosittu konsertti- ja vihkikirkko keskeisellä paikalla Helsingin keskustassa. Helsingin vanha kirkko on suojeltu kirkkolain nojalla.

Suunnitelmissa esitetyt muutokset koskevat alttarialuetta, sakastia ja kirkkosalin takaosaa. Arkkitehdin kokoama suppea sisätilojen historiaselvitys kokoaa tiiviisti muutossuunnittelua varten tarvittavat tiedot näiden alueiden rakenteista ja pintakäsittelyistä.

Alttarialue:

Puurakenteinen alttaripöytä halutaan kaventaa ja irrottaa takaseinästä, jotta jumalanpalvelus voidaan toimittaa ”versus populum”. Alttaripöytä on irrallinen, jolloin sitä on mahdollista käyttää myös nykyiseen tapaan. Alttarikaide on auki kirkkosalista katsoen vasemmalta puolelta. Suunnitelmissa esitetään kulkuyhteyden avaamista alttarille myös oikealle puolelle, jolloin alttarikaidetta lyhennetään samalla tavoin kuin vasemmalla puolella. Alttarikaiteen ja alttaripöydän muokkauksessa laadukas työjälki on ensiarvoisen tärkeää.

Sakastista alttarialueelle johtaa kaksi ovea, joista vain toinen, kirkkosalista katsottuna vasemmanpuoleinen, on nykyisin käytössä. Suunnitelmissa esitetään avattavaksi myös tällä hetkellä käytöstä poistettu oikeanpuoleinen ovi. Oven ottaminen takaisin käyttöön edellyttää alttarikaiteen lyhentämisen lisäksi porrasaskelman rakentamista ja muutoksia sakastin puolelle rakennettuihin kaapistoihin ja vesipisteeseen. Tarvittavat muutokset kuorin puolella ovat maltilliset ja vaikuttavat vain vähän alttarinäkömään.

Kirkkosalin takaosaa koskevien muutostoiveiden taustalla on luopuminen läheisen seurakuntatalon tiloista ja toimintojen keskittäminen kirkolle. Kirkkosaliin toivotaan vapaasti kalustettavaa kokoontumistilaa. Kirkolla 24.3.2022 järjestetyssä katselmoinnissa arkkitehti esitti ajatuksen kokoontumistilan sijoittumisesta kirkkosalin takaosaan molemmille reunoille. Poistamalla taaimmaisat penkkirivit ja lyhentämällä kuutta seuraavaa penkkiriviä

ikkunaseinien puolelta saadaan pääkäytävän ilme säilymään eheänä, mutta muodostettua parven alle kaksi käytännöllisen kokoista tilaa. Penkkien rakenne ja kiinnittyminen kirkon lattiaan mahdollistaa lyhentämisen. Kokoontumistilalle esitetyltä alueelta ei ole esteetöntä näkymää alttarille ja kyseisten penkkien käyttö siksi vähäistä. Pois purettavat penkit tulee säilyttää ja varastoida asianmukaisiin olosuhteisiin. Kokoontumistilaan tuotava kalustus tulee sovittaa kirkkosalin herkkään värimaailmaan ja sen tulee olla tyyliltään neutraalia ja yhtenevää arkkitehdin suunnitelman mukaisesti.

Museoviraston kanta

Museovirasto puoltaa esitettyä suunnitelmaa edellä mainituin huomioin. Alttaripöydän ja alttarikaiteen muutos sekä kokoontumistilan rakentaminen kirkkosaliin ovat sellaisia olennaisia muutoksia, joista seurakunnan tekemä päätös tulee alistaa Kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

Yli-intendentti

Petri Halinen

Intendentti

Anna-Maria Kymäläinen

Tiedoksi Helsingin seurakuntayhtymä
Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo
Kirkkohallitus